

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
közbenső ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.878/2018/3. szám

A tanács tagjai: Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Salamonné dr. Piltz Judit előadó bíró

. Tóth Gabriella bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

A felperesek képviselője:

. Tóth Mária Éva Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Tóth Mária Éva ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Sándor Attila ügyvéd

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

árdi Törvényszék 10.Pf.20.581/2016/29.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

árdi Járásbíróság 5.P.20.339/2013/78.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és megállapítja az alperes kártérítési felelősségét az I. rendű felperes magzatának 2011. június 16-án bekövetkezett, méhen belüli elhalásával összefüggésben a felpereseket ért károkért.

A Kúria az iratokat a követelés összegére vonatkozó eljárás folytatása érdekében megküldi az elsőfokú bíróságnak.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek együttesen 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A közbenső ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. és II. rendű felperesek élettársak voltak.
- [2] Az I. rendű felperes terhességét 2010. október 21-én állapították meg azzal, hogy a szülés várható ideje 2011. június 8.
- [3] Az I. rendű felperest 2011. június 7-én vették fel az alperes intézménybe. Ekkor a terhesség 40. hetét rögzítették azzal, hogy a magzat él, koponya fekvésű, az I. rendű felperes vérnyomása, vizelete rendben van, a terhesség zavartalan lefolyású volt, a lába számottevően nem duzzadt, magzatmozgást érez, magzatvize nem folyt el.
- [4] Az I. rendű felperes 2011. június 16-án este jelezte, hogy nem érez magzatmozgást. Vizsgálatokat követően megállapították, hogy a magzat elhalt. Az I. rendű felperes június 17-én Oxytocinos infúzió bekötését követően halott leánymagzatot szült, akinek súlya 3800 gramm volt, hossza 53 centiméter, fejkerülete 36 centiméter.
- [5] Az alperes intézményben történt boncolás során a halál okaként intrauterin elhalást jelöltek meg.
- [6] A II. rendű felperes feljelentése alapján ismeretlen tettes ellen foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétsége miatt indult nyomozást a nyomozóhatóság szakértői bizonyítást követően, bűncselekmény hiányában megszüntette. A nyomozati eljárás során eljáró szakértői intézet boncolást követően azt állapította meg, hogy a magzat méhen belül bekövetkezett halálát magzati oxigénhiányos állapot (asphyxia), következményes magzatvíz belehelés okozta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperesek keresetükben vagyoni és nem vagyoni káraik megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Az általuk csatolt magánszakértői véleményre alapítva állították, hogy az I. rendű felperes terhesgondozása nem felelt meg a szakmai előírásoknak, illetve a terminustúllépésről, túlhordásról rendelkező szakmai protokollnak; a vizsgálatok elmaradása miatt a kórállapotot nem értékelték megfelelően, és nem indították meg időben a szülést, amellyel elkerülhető lett volna a magzat méhen belüli elhalása.
- [8] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a kórházi felvételt követően a szakmai protokolloknak megfelelően járt el, a szükséges vizsgálatokat megfelelő rendszerességgel végezte, nem volt olyan körülmény, amely miatt a szülést azonnal meg kellett volna indítani.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [10] A rendelkezésre álló szakvélemények és a szakértők tárgyaláson történt meghallgatása alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a szükséges vizsgálatokat az I. rendű felperesnél elvégezte, ezek alapján nem volt indokolt 2011. június 16-án sem császármetszés, sem a szülés megindítása.
- [11] A terminusszámítás vonatkozásában rögzítette, hogy az I. rendű felperesnél terminustúllépésről és nem túlhordásról volt szó, mert június 16-án a 41. betöltött terhességi héten volt túl egy nappal. Megítélése szerint sem az I. rendű felperes, sem a magzat tekintetében nem merültek fel olyan veszélyeztető körülmények, amelyek indokolhatták volna egy esetleges amnioszkópia elvégzését. A naponta elvégzett különböző vizsgálatok alapján megítélése szerint az alperesnek nem kellett számolnia a magzat váratlan, méhen belüli elhalásával.
- [12] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - a perköltségre vonatkozó pontosítással - helybenhagyta.
- [13] A fellebbezési eljárásban kiegészített szakértői bizonyítás alapján kiemelte, hogy a felperesek által hiányolt amnioszkópiás vizsgálatot az alperes intézményben már évekkel korábban megszüntették, ezért ezt a vizsgálatot nem végezték el. A másodfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az alperes intézményben alkalmazott protokoll megfelelő volt-e a perbeli időszakban, a kellő és gondos körülmekintést szolgálta-e. A bizonyítékokból azt állapította meg, hogy az alperes által alkalmazott monitorizálási módok közül a perbeli esetben elvégzett NST, az oxytocin terheléses teszt és a flowmetria vizsgálatok sokkal érzékenyebb vizsgálati módszerek a magzat méhen belüli állapotának megítélésére, mint a magzatvíz vizsgálatára szolgáló amnioszkópia. Rögzítette, hogy ezen vizsgálatok hamarabb jelzik a magzat méhen belüli fenyegető fulladásos állapotát, mint az amnioszkópia, ebből következően a szakvélemény-kiegészítés alapján kiemelte, hogy elegendőek az alperes gyakorlatában alkalmazott észlelési módok.
- [14] A lefolytatott bizonyítás eredményeként azt állapította meg, hogy az alperes részéről szakmai szabályszegés nem történt, és eljárása megfelelt az elvárható gondosságnak is. Megítélése szerint az alperes a kimentés körében bizonyította, hogy a magzat méhen belüli állapotának megítélésére az alperes által ténylegesen elvégzett vizsgálatok a terhesség megtartása érdekében végzett gondos eljárásnak minősültek, ezért egyetértett az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntésével.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [15] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő

felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetnek történő helyt adást, vagy közbenső ítélet meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását.

- [16] Megsértett jogszabályhelyként jelölték meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (4) és (6) bekezdését, 177. § (1) bekezdését, 182. § (3) bekezdését és 206. § (1) bekezdését.
- [17] Sérelmezték, hogy az ügyben eljáró bíróságok a szakvélemények ellentmondásait nem tisztázták, így szakmailag megalapozatlan szakvéleményre alapították döntésüket. Álláspontjuk szerint nem lett volna mellőzhető a szakvélemény kiegészítése és további bizonyítás lefolytatása a Pp. 3. § (4) bekezdésére tekintettel.
- [18] Aggályosnak találták, hogy a perben kirendelt szakértő által hivatkozott protokoll 2011-ben még nem volt hatályban, ennek ellenére a szakértő erre alapította véleményét. Sérelmezték továbbá azt is, hogy az ügyben eljáró bíróságok nem oldották fel a magánszakvélemény és a perbeli szakvélemény között fennálló ellentmondásokat. Álláspontjuk szerint a perbeli szakvélemény hiányos, szakmailag aggályos, helyességéhez nyomatékos kétség fér, ítélezés alapjául nem szolgálhat.
- [19] Kérték továbbá az ítéletek felülvizsgálatát a perköltség tekintetében is, mert álláspontjuk szerint az az elvégzett munkával nem áll arányban.
- [20] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.
- [22] A Pp. 270. § (2) bekezdésének és a Pp. 275. § (3), illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.
- [23] A felperesek keresetüket arra alapították, hogy az alperes az I. rendű felperes terhesgondozása során nem az irányadó szakmai előírásoknak és protokolloknak, illetve az elvárható gondosság elvének megfelelően járt el, egyes vizsgálatok elmaradása miatt nem mérték fel megfelelően a magzat állapotát, nem indították meg időben a szülést, amellyel elkerülhető lett volna a magzat méhen belüli elhalása.
- [24] Az ügyben eljáró bíróságoknak erre tekintettel - a jogalap körében - az volt a feladatuk, hogy a rendelkezése álló bizonyítékok - így különösen a magánszakvélemény, illetve a perben kirendelt két szakértői intézet szakvéleménye és azok kiegészítései - alapján

értékeljék az alperesnél történt ellátást, és állást foglaljanak abban a kérdésben, hogy az megfelelt-e az adott időszakban irányadó protokolloknak és az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 77. § (3) bekezdésében megfogalmazott elvárható gondosság követelményének, vagyis azt, hogy az alperes kimentése sikerre vezetett-e.

[25] Ebben a vonatkozásban a Kúria nem értett teljes mértékben egyet az ügyben eljáró bíróságokkal; a Kúria megítélése szerint az első- és másodfokú bíróság a bizonyítékokat ebben a körben nem a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően értékelve jutott arra a következtetésre, hogy az alperest nem terheli kártérítési felelősség a felperesekkel szemben.

[26] Az elsőfokú bíróság ítéletében az orvosi dokumentáció és a szakvélemények alapján helytállóan rögzítette, hogy az I. rendű felperes felvételére 2011. június 7-én került sor, amikor rögzítették, hogy panaszmentes volt, a magzatburok állt, a méhszáj zárt volt. Helyesen írta le az elsőfokú bíróság az ezt követően elvégzett vizsgálatok (NST, POSE, ultrahangvizsgálat) időpontját és eredményét.

[27] A perben kirendelt Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara Igazságügyi Orvostani Intézetének szakvéleménye alapján azonban megállapítható az is, hogy az amnioszkópia elvégzése a perbeli eset idején, vagyis 2011-ben kötelező eljárás volt, amelyet csak nyitott külső és belső méhszáj esetén lehet elvégezni. A szakértői intézet által idézett és a felperes által becsatolt, perbeli időszakban irányadó szakmai protokoll szerint az amnioszkópia elvégzése a terhesség betöltött 40. hetétől kétnaponta indokolt. A szakvélemény a protokollal egyezően egyértelműen rögzítette, hogy a magzat ellenőrzése során naponta kell a magzati szív működést vizsgálni (CTG), kétnaponta kellett amnioszkópiát és ultrahangvizsgálatot végezni, amelynek során a lepény érettségi fokát, a magzatvíz mennyiségét, és a magzati keringést is vizsgálni kell. A rendelkezésre álló orvosi dokumentációból megállapítható, hogy június 15-én a „C5 (122)” bejegyzés a méhszáj vizsgálatára utal, ugyanakkor ennek jelentése a szakértő számára sem volt egyértelmű, június 16-án pedig méhszáj lelet nem került leírásra, így nem állapítható meg egyértelműen, hogy a méhszáj állapota lehetővé tette volna-e az amnioszkópia elvégzését. A szakvélemény alapján rögzíthető, hogy ezzel a vizsgálattal a magzatvízbe került meconium felismerhető, amelynek észlelése esetén a szülés megindítása indokolt. A szakértő ennek azért tulajdonított különös jelentőséget, mert a burokrepszteskor sűrű, meconiumos magzatvíz távozott. A szakvélemény alapján tehát az állapítható meg, hogy az alperes dokumentációjának hiányossága miatt nem igazolható, hogy az amnioszkópia elvégzésének feltételei (külső és belső nyitott méhszáj) ne álltak volna fenn, így a vizsgálat ne lett volna elvégezhető, ezért az alperes a kimentés körében nem igazolta, hogy az elvárható gondosság elvének megfelelően járt el, vagyis mindent

megtett a magzat méhen belüli állapotának megfigyelése, és ezáltal a méhen belüli elhalás elkerülése érdekében.

- [28] Ezzel egyezően foglaltak szakmai szempontból állást a felperes által felkért magánszakértők is szakvéleményükben, rögzítve, hogy a magzatvíz optikai eszközzel való vizsgálatára, vagyis az amnioszkópiára a lehetőség adott lett volna.
- [29] A később kirendelt Semmelweis Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Kara Igazságügyi és Biztosítási Orvostani Intézete részéről eljáró dr. T.P.E. szakértő szakvéleménye érdemben - szakmai érvekkel, illetve szakmai szabályokkal alátámasztva - nem cáfolta a magánszakértők és a pécsi szakértői intézet e körben egyező véleményét. Helyesen hivatkoztak a felperesek felülvizsgálati kérelmükben arra, hogy a szakértő által hivatkozott EMMI rendelet a perbeli időszakban nem volt hatályban, ezért nem vehető figyelembe a szakértő erre alapított azon megállapítása, hogy a 40. terhességi hét után szakmailag nem indokolt kétnaponta amnioszkópia és ultrahangvizsgálat elvégzése. Az a - perben tanúk által igazolt - tény, hogy a perbeli időszakban az alperes intézményben az amnioszkópia elvégzését nem tartották szükségesnek a 40. terhességi hét után kétnaponta, nem jelenti azt, hogy az alperes eljárása megfelelt a perbeli időszakban irányadó protokollnak és az elvárható gondosságnak. Rámutat a Kúria, hogy a perben meghallgatott orvos tanúk vallomásának a ténykérdések tekintetében volt jelentősége, tehát abban a körben, hogy az alperesnél a perbeli időszakban milyen szokásos vizsgálatokat végeztek, azok szakmai megítélése azonban a perben kirendelt szakértő kompetenciájába tartozott.
- [30] Az orvosi dokumentáció és a szakvélemény alapján kétségtelenül megállapítható, hogy az alperes az I. rendű felperes kórházi bentfekvésének időszaka alatt számos vizsgálatot (így NST-t, POSE tesztet, flowmetriát és ultrahangvizsgálatot) végzett a fenyegető méhen belüli magzati fulladás felismerésének érdekében, azonban a Kúria megítélése szerint ez nem mentesítette az alperest az elvárható gondosság alapján az irányadó protokollban előírt, kétnaponta elvégzendő amnioszkópia alól. Amennyiben ennek lehetősége a zárt méhszájra tekintettel nem állt fenn, úgy ennek rögzítése lett volna az alperes kötelezettsége, a dokumentációs hiányosság e vonatkozásban az alperes terhére esik. Azt a tényt, hogy ennek a kötelezettségének az alperes nem tett eleget dr. T.P.E. szakértő sem cáfolta, amikor rögzítette, hogy a 2011. június 11-i bejegyzés zárt méhszájat jelent, ugyanakkor 2011. június 16-án, a magzat elhalásának napján újjnyi külső méhszáj és megrövidült nyakcsatorna került leírásra, a belső méhszájról nincs említés. A szakértő ezzel kapcsolatban azt a megállapítást tette, hogy nem jelenthető ki, hogy a méhszáj nyitott volt (26. sorszámú szakvélemény utolsó oldala). Ebből a bejegyzésből ugyanakkor a Kúria megítélése szerint a pécsi szakértői intézet és a

magánszakértők helyesen jutottak arra a következtetésre, hogy nem jelenthető ki, hogy a belső méhszáj zárt volt, így lehetetlen lett volna az amnioszkópia elvégzése. Erre tekintettel tehát a nem megfelelően dokumentált méhszáj lelet miatt nem igazolható, hogy az amnioszkópia nem volt elvégezhető, illetve hogy e tekintetben az alperes az elvárható gondosság szerint járt el a magzat méhen belüli állapotának nyomon követése során, mert az eshetőlegesen észlelhető, magzatvízbe került meconium önmagában indokolhatta volna a magzat elhalása előtti időpontban történő szülemegindítást.

- [31] Mindezek alapján megállapítható, hogy az alperes felelősségének megítélése körében az ügyben eljáró bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző módon értékelték a rendelkezésre álló bizonyítékokat.
- [32] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból jogszabálysértő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a Pp. 213. § (3) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az alperes kártérítési felelősségét közbenső ítélettel megállapította. Mivel az elsőfokú bíróság a követelés összegszerűsége tekintetében eltérő jogi álláspontja miatt bizonyítást nem folytatott le, az eljárást ebben a körben folytatni kell, ezért a Pp. 253. § (4) bekezdésének megfelelő alkalmazásával elrendelte az iratok visszaküldését az elsőfokú bíróságnak a követelés összegére folytatódó tárgyalás érdekében.

Záró rész

- [33] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperesek javára a jogi képviselőjükkel összefüggésben felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek összegét a felülvizsgálati pertárgyérték alapulvételével a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján, a (6) bekezdés alkalmazásával állapította meg.
- [34] A felperesek költségmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati illetéket az alperes illetékmentessége folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. szeptember 11.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Salamonné

dr. Piltz Judit s.k. előadó bíró, Dr. Tóth Gabriella s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző

HM